

Vertėjas

Vertėjo profesija tikriausiai atsirado jau tada, kai, kaip teigiama Biblijoje, pirmieji žmonės, sumanę pastatyti aukščiausią bokštą iki pat dangaus, tokiu savo užmoju užrūstino Dievą, todėl Jis sumaišė visų jų kalbas ir savo tikslo statytojai nepasiekė. Nors bokštas ir neiškilo, tačiau žmonėms reikėjo susikalbėti tarpusavyje. Taip, manoma, ir atsirado vertėjo profesija. Lietuvoje, ypač paskelbus Nepriklausomybę ir atsivėrus vartams į pasaulį, vertimų poreikis tapo dar aktualesnis.

Vertimas – tai labai sudėtingas procesas, kuriam reikia daug žinių, laiko, atkaklumo ir, žinoma, patirties. Būtina ne

tik nepriekaištingai mokėti savo gimtąją kalbą, domėtis jos naujovėmis, bet ir labai gerai mokėti užsienio kalbą, išmanyti tos šalies kultūrą ir papročius. Galbūt todėl vertėjo profesija priskiriama prie pačių sudėtingiausių profesijų.

Juokais netgi sakoma, kad sunkiausia profesija, susijusi su fiziniu darbu, – kroviko, o sunkiausia profesija, susijusi su protiniu darbu, – vertėjo.

Sunku įsivaizduoti, kiek tekstų visame pasaulyje išverčiama per dieną. Juk versti reikia viską – pradedant etikečių (dažniausiai iš karto keliomis kalbomis) ant kasdienio vartojimo prekių pakuočių, įvairių dokumentų, daugybės maisto papildų aprašų, įvairių prietaisų ir mechanizmų instrukcijų vertimais ir baigiant radijo ar televizijos reklamas, taip pat filmų, dainų ir daugelio kitų tekstų vertimais. Taigi, kad vertimas yra labai reikalingas, ginčytis negalėtų niekas. ■

Istorija

Šv. Jeronimas, arba Euzebijus Hieronimas Sofronijus, gimė 347 metais Stridone, Dalmatijoje. Jis – garsus teologas, Vakarų Bažnyčios tėvas. Jeronimas išvertė Senąjį ir Naująjį Testamentus iš graikų ir hebrajų kalbų į lotynų kalbą ir parašė komentarus. Šis vertimas, vadinamas *Vulgata*, Katalikų bažnyčios yra pripažintas oficialiu Biblijos tekstu.

Tarptautinė vertėjų federacija 1991 metais Jeronimo mirties dieną paskelbė Tarptautine vertėjų diena, taip skatindama vertėjų solidarumą ir siekdama populiarinti vertėjo profesiją.

Viduramžių Ispanijoje susidūrė arabų, žydų ir krikščioniškosios Europos kultūros, todėl nenuostabu, jog ten dar XII amžiuje (apie 1135 metus) buvo įsteigta pirmoji tikra vertimo mokykla, vertimo istorijoje žinoma Toledo mokyklos vardu. Ši mokykla egzistavo pusantro šimtmečio (iki 1284 m.) Toledo arkivyskupo dvare.

Prancūzijoje buvo įsteigta pirmoji žodinio vertimo mokykla. Prancūzija tuo metu palaikė gyvus ryšius su Turkija ir kitomis Rytų šalimis, kur diplomatinėse derybose nebuvo galima vartoti lotynų kalbos. Todėl Liudvikas XIV 1669 metais įsteigė mokyklą „Enfants de Langue“, kurioje nuo vaikystės buvo nuolat rengiami vertėjai. ■

Mitai apie vertimą

MOKU UŽSIENIO KALBĄ – GALIU VERSTI

Deja, tai netiesa. Vien kalbos žinių nepakanka. Tik patyręs ir išprusęs vertėjas, gerai mokantis bent dvi kalbas, gali gerai išversti tekstą. Ten-

Perkelta iš 2 psl.

„AIRV“ vertimų biuro darbuotojai per metus išverčia apie 45000 puslapių teksto ir apie 10000 dokumentų – gimimo, santuokos, mirties liudijimų, diplomų, brandos atestatų bei kitų.

„AIRV“ vertimų biure dažniausiai užsakomi vertimai iš/į šias kalbas: 1. Anglų. 2. Norvegų. 3. Lenkų. 4. Vokiečių. 5. Rusų.

Mitai apie vertimą

Atkelta iš 1 psl.

ka versti įvairiausias tematikos tekstus, todėl būtina gerai išmanyti sritį, su kuria susijęs vertimas. Dažniausiai techninius tekstus verčiantis vertėjas negali gerai išversti finansinio teksto, nes šių abiejų sričių žodynai absoliučiai skirtingi, yra speciali terminologija. Sakote, tam yra žodynai. Taip, tai tiesa, tačiau tas pats žodis kartais turi be galo daug reikšmių. Pavyzdžiui, anglų kalbos žodžiui „set“ Oksfordo žodynas paskyrė net 26 puslapius!

TEISINGAS VERTIMAS GALI BŪTI VIENAS

Deja, ir tai nėra tiesa. Jei tą patį tekstą duotume išversti, sakykim, 30 aukštos kvalifikacijos skirtingų vertėjų, visų vertimai būtų skirtingi. Pagrindinis reikalavimas – perteikti teisingą informaciją. Jei kelių vertėjų darbai skiriasi, tai jokiū būdu nereiškia, kad vieno ar kito vertėjo darbas yra blogas. Gali skirtis rašymo stilius, sakinių sandara, bet informacija perduodama ta pati.

NAUJOS TECHNOLOGIJOS GREITAI PAKEIS VERTĖJUS

Sunku įsivaizduoti, kad kompiuteris galėtų pakeisti vertėją. Žinoma, kartais

kompiuterinis vertimas padeda bent jau įsivaizduoti apie ką kalbama, tačiau kompiuteris negali jausti ir suprasti, kuri, sakykim iš 100 vieno žodžio reikšmių yra tinkama konkrečioje situacijoje. Dažniausiai vertėjas gali greičiau išversti tekstą, nei ištaisyti mašininio vertimo

klaidas. Labai dažnai mašininio vertimo klaidų ištaisyti be originalaus teksto net neįmanoma.

Vieną mašininio vertimo programą galite rasti čia: <http://vertimas.vdu.lt/twsas/>

Originalus tekstas	Mašininis vertimas	Profesionalus vertimas
In recent years, the picture has changed radically. Experts now realize that not only is D-vitamin necessary for preventing far more conditions than previously thought, it also turns out that the majority of people, including normal, healthy individuals, are unable to obtain enough D-vitamin to meet their actual needs.	Pastaraisiais metais, pavelsklas pasikeitė radikalai. Ekspertai dabar supranta, kad ne tik D-vitaminas yra būtinas tam, kad sutrukdytų tolimas daugiau sąlygų negu anksčiau mintis, taip pat pasirodo, kad žmonių dauguma, apimdama normalius, sveikus asmenis, negali gauti pakankamai D-vitamino, kad patenkintų jų tikrus norus.	Pastaruoju metu padėtis iš esmės pasikeitė. Specialistai dabar pripažįsta, kad vitaminas D padeda išvengti gerokai daugiau sveikatos sutrikimų, nei manyta anksčiau. Taip pat paaiškėjo, kad dauguma žmonių, net ir visiškai sveikų, negauna pakankamai vitamino D organizmo poreikiams patenkinti.

Netikite?? Išbandykite patys. Taigi, akivaizdu, kad be vertėjų išsiversti tekstą teisingai neįmanoma.

Kodėl vertimo paslaugos brangios?

Vertimas nėra mechanizuotas procesas. 90 procentų darbo atlieka žmogus, o ne kompiuteris. Įvairios vertimo programos (TRADOS, Wordfast ir t.t.) tik kaupia vertimo atmintį ir, jei tekstas pasikartoja, automatiškai jį įkelia į verčiamą tekstą, tačiau vertėjas vis tiek turi jį tikrinti pagal originalą. Tokios programos užtikrina, kad bus vienoda terminologija, todėl išversto teksto kokybė būna gerokai aukštesnė. Žinoma,

tokios programos taupo laiką, tačiau jokiū būdu neverčia automatiškai, kaip kad daugelis mano. Vertėjas labai daug laiko turi skirti informacijos paieškai. Be to, dažnai nepakanka teisingai išversti tekstą, jį turi redaguoti kalbos redaktorius. Paprastai prie vieno teksto dirba trys žmonės – projektų vadovas, vertėjas ir redaktorius. Projektų vadovas palaiko ryšius su klientais, priima darbus, juos įvertina, koordinuoja jų išvertimą ir redagavimą, galutinį darbo variantą pateikia klientui, tvarko apskaitą. Vertėjas tekstą verčia, o kalbos redaktorius taiso teksto stilistiką, gramatines klaidas, terminologiją.

Mūsų biuras yra gyvūnų prieglaudos „Nuaras“ draugas. Kviečiame ir jus nelikti abejingiems

Animal Welfare Association

GYVŪNŲ GLOBĖJŲ ASOCIACIJA

gyvūnėlių

likimui...

Galbūt čia

jūs rasite

sau ištikimą draugą?

